Lietas Nr. A420262616
Lietas arhīva Nr. AA43-0858-17/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 3.jūlijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Liniņa,
tiesneses S.Gintere un K.Krastiņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Gudenieku pagasta zemnieku saimniecības „KLĀVI" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Lauku atbalsta dienestam izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru Gudenieku pagasta zemnieku saimniecībai „KLĀVI" tiktu piešķirts atbalsts „Maksājums gados jaunajiem lauksaimniekiem", sakarā ar Gudenieku pagasta zemnieku saimniecības „KLĀVI" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 17.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – Dienests) Dienvidkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvalde 2016.gada 20.maijā pieņēma lēmumu Nr.02.16.009467 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteikt pieteicējai Gudenieku pagasta zemnieku saimniecībai „KLĀVI" (turpmāk – ZS „KLĀVI") piešķirt atbalstu „Maksājums gados jaunajiem lauksaimniekiem" (turpmāk – Atbalsts).

[2] Ar Dienesta direktora 2016.gada 1.jūlija lēmumu Nr.10.6.4-15/16/757K/810 „Par apstrīdēto administratīvo aktu" nolemts sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2014.gada 11.marta regulas (ES) Nr.639/2014, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr.1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar kuru groza minētās regulas X pielikumu (turpmāk – Regula Nr.639/2014) 49.panta 1.punkta „b" apakšpunktu Atbalstu piešķir juridiskai personai neatkarīgi no juridiskās formas, ja gados jaunais lauksaimnieks reāli un ilgstoši kontrolē juridiskās personas lēmumus par saimniecības pārvaldīšanu, ieņēmumiem un finansiālo risku pirmajā gadā pēc juridiskās personas maksājuma pieprasījuma saistībā ar gados jauno lauksaimnieku shēmu.

Savukārt Ministru kabineta 2015.gada 10.marta noteikumu Nr.126 „Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" (turpmāk – Noteikumi Nr.126) 127.2.apakšpunkts precizē, ka viens vai vairāki jauni lauksaimnieki reāli un ilgstoši kontrolē individuālā (ģimenes) uzņēmuma vai zemnieku saimniecības lēmumus, ja tie ir individuālā (ģimenes) uzņēmuma vai zemnieku saimniecības īpašnieki un tiem ir paraksta tiesības gadā, kad iesniegts iesniegums gados jaunu lauksaimnieku atbalstam.

[2.2] ZS „KLĀVI" pieder /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/ un /pers. G/ (turpmāk visi kopā – īpašnieki), bet par paraksttiesīgo personu ir iecelta /pers. H/. No tā secināms, ka reāli un ilgstoši pieteicējas lēmumus kontrolē /pers. H/. Tā kā /pers. H/ nav pieteicējas īpašniece un 2015.gadā ir vecāka par 40 gadiem, nav ievērotas normatīvajos aktos ietvertās Atbalsta saņemšanas prasības.

[3] Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Dienestam piešķirt Atbalstu.

Pieteikums un tā papildinājumi pamatoti ar turpmāk minēto.

[3.1] 2012.gadā īpašnieki katrs mantoja 1/4 ZS „KLĀVI". Mantošanas brīdī /pers. D/ bija nepilngadīga un Kuldīgas novada pagasta bāriņtiesa atļāva /pers. H/ pieņemt mantojumu /pers. D/ vārdā, bet neatļāva kādu citu no īpašniekiem iecelt par saimniecības pilnvaroto personu. Tādēļ tika noformēta pilnvara, kas joprojām ir spēkā, jo tādējādi ir ātrāk un ērtāk kārtot dažādas formalitātes institūcijās.

[3.2] Tomēr pieteicējai nekad nav bijuši izstrādāti statūti vai nolikums, kā arī noslēgts darba līgums ar pārvaldnieku. Pieteicējas pārvaldi veic tās īpašnieki, katrs atbildot par noteiktu jomu, piemēram, tehniku, produkcijas realizāciju, pasūtījumu veikšanu, augsnes apstrādi, ražas novākšanu, grāmatvedību. Tādēļ nav nepieciešams izvēlēties likumā noteikto

pārvaldes formu, jo esošais pilnvarnieks nepārvalda saimniecību, bet atsevišķās lietās tikai rīkojas īpašnieku vārdā, kas nav uzskatāms par saimniecības pārvaldību. /pers. H/ pieteicējas vārdā rīkojas ērtības labad, parakstot dažādus dokumentus. Pilnvarnieka tiesības rīkoties īpašnieku vārdā nevar atņemt tiesības īpašniekiem pašiem rīkoties ar saimniecības mantu un veikt tās pārvaldību.

[3.3] Dienests lēmumā ir atsaucies uz SIA „Lursoft IT" uzturēto datu bāzi. SIA „Lursoft IT" nav ekskluzīvas tiesības uzturēt un nodrošināt publisku ticamību tiesību subjektu reģistrācijas sistēmām Latvijā, jo to dara Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs (turpmāk – Uzņēmumu reģistrs). Tādējādi Dienests nav ievērojis Administratīvā procesa likuma 10. un 11.pantu. Tāpat Dienests, nenoskaidrojot īpašnieku viedokli, nav ievērojis Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo un trešo daļu. Šis procesuālais pārkāpums arī veicinājis kļūdaina lēmuma pieņemšanu. Turklāt Dienests nav ievērojis arī Administratīvā procesa likuma 81.panta ceturto daļu, jo nav pievērsis uzmanību un nav vērtējis apstrīdēšanas iesniegumā norādītos argumentus.

[3.4] Īpašnieki neuzskata, ka viņiem Dienestā bija jāiesniedz pierādījumi faktam, ka viņi paši vada saimniecību un kārto dokumentāciju, šādu prasību Dienests nav pamatojis. Dienestam pašam bija jāiegūst lēmuma pamatošanai nepieciešamā informācija, tomēr Dienests tikai pavirši aplūkojis datu bāzi. Turklāt Dienesta rīcībā ir visi īpašnieku iepriekš iesniegtie pieteikumi dažādiem struktūrfondu un platību maksājumiem, tātad Dienesta rīcībā jau sākotnēji bija informācija par to, kurš šajos iesniegumos ir norādīts kā kontaktpersona, piemēram, /pers. G/. Tādējādi jau sākotnēji varēja secināt, ka saimniecību vada tās īpašnieki.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 17.oktobra spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts. Spriedumā atzīts, ka Dienests pamatoti ir secinājis, ka tieši pārvaldniece /pers. H/ konkrētajā gadījumā ir uzskatāma par personu, kas reāli un ilgstoši kontrolē pieteicējas lēmumus un 2015.gadā ir vecāka par 40 gadiem. Tādējādi attiecībā uz pieteicēju nav konstatējama tiesību normās noteikto priekšnoteikumu izpilde.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 17.oktobra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot apmierināt pieteikumu.

Apelācijas sūdzība un papildus paskaidrojumi pamatoti ar pieteikuma argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[5.1] Tiesa ir kļūdaini secinājusi, ka tikai un vienīgi zemnieku saimniecības pilnvarotā persona ir vienīgā zemnieku saimniecību pārstāvēt tiesīgā persona, jo tāda informācija esot pieejama Uzņēmuma reģistra datu bāzēs, lai gan nav izvērtēta Uzņēmuma reģistrā esošā informācija par zemnieku saimniecības īpašniekiem un to paraksta tiesībām saskaņā ar likumu „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību".

[5.2] Likumā „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" tieši, nepārprotami un izsmeļoši ir norādīts, kādas ir pārvaldes izveides (noformēšanas) formas un kas tās ir tiesīgs noteikt. Izskatāmajā gadījumā likumā noteiktās pārvaldes izveides formas nav piemērotas, līdz ar to kļūdains ir tiesas secinājums, ka arī universālpilnvaras būtu uzskatāmas par likumā pieļaujamu saimniecības pārvaldes izveides formu.

Turklāt minētais izriet arī no iesniegto universālpilnvaru satura, proti, pilnvarotā persona ir pilnvarota attiecībā uz pilnvarotāju (zemnieku saimniecību) bez ierobežojuma veikt visas darbības, kurās pieļaujama pārstāvība. Pilnvarotā persona nemaz nevar veikt saimniecības pārvaldību, jo likuma normās ir jau konkrēti definētas pārstāvību pieļaujamās formas.

[5.3] Lai arī pieteikumā tiesai tika norādīts, ka saimniecībai nav izstrādāti statūti vai nolikums un nav arī noslēgts darba līgums, tātad - attiecīgi saimniecībai nav arī pārvaldnieks, tomēr tiesa minēto faktu atstājusi bez ievērības, paplašinot universālpilnvaru apjomu, kā arī īpašnieku vārdā nosakot zemnieku saimniecības pārvaldes formu.

[5.4] Komercreģistrā nevajadzētu parādīties informācijai par zemnieku saimniecības pilnvaroto personu, tomēr, lai izsniegtās universālpilnvaras iegūtu publisku ticamību, tās bija jāiesniedz publicēšanai Uzņēmuma reģistrā. Zemnieku saimniecība nav vainīga, ka Uzņēmumu reģistrs piedāvā reģistrēt pilnvarotu personu tikai kā personu, kurai ir paraksta tiesības.

[5.5] Tiesa ir kļūdaini secinājusi, ka persona, kas reāli un ilgstoši kontrolē pieteicējas lēmumus, ir tieši pilnvarotā persona.

[5.6] Informācija par saimniecības pārvaldi ir arī paša Dienesta rīcībā, līdz ar ko kļūdains ir arī tiesas paustais apgalvojums par to, ka Dienestam nav pienākums piešķirt pieteicējai Atbalstu un ka pašai pieteicējai ir jārūpējas par nepieciešamās informācijas sniegšanu Dienestam.

[5.7] Strīds starp Dienestu un pieteicēju radies tieši par frāzes „un tiem ir paraksttiesības" tulkojumu un pielietojumu. Dienests un pirmās instances tiesa uzskata, ka zemnieku saimniecības īpašniekiem nav paraksttiesības, līdz ar to tie nekontrolē zemnieku saimniecības lēmumus un neatbilst tiešo maksājumu piešķiršanas kārtībai lauksaimniekiem. Ne Dienests, ne tiesa nav norādījuši, kurš Latvijas Republikas normatīvais akts nosaka, ka īpašnieks, pilnvarojot kādu citu personu, ar pilnvaras izdošanu zaudētu paraksttiesības, ietekmi uz lēmumu pieņemšanu vai saimniecības kontroli. Vēl vairāk, nav norādīti nekādi argumenti tam, ka pilnvarojums automātiski nozīmētu reālu un ilgstošu lēmumu kontroli pār uzņēmumu vai lēmumu pieņemšanu tieši pilnvarniekam.

[6] Dienests rakstveida paskaidrojumā par pieteicējas apelācijas sūdzību pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, bet apelācijas sūdzībā minētos argumentus uzskata par nepamatotiem.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Vispārīgos noteikumus par tiešajiem maksājumiem lauksaimniekiem nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.decembra regula (ES) Nr.1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes regulu (EK) Nr.637/2008 un Padomes regulu (EK) Nr.73/2009, (turpmāk – Regula Nr.1307/2013).

Regulas Nr.1307/2013 50.panta 1.punkts paredz, ka dalībvalstis piešķir ikgadēju maksājumu gados jaunajiem lauksaimniekiem, kuri ir tiesīgi saņemt maksājumu saskaņā ar 1.nodaļā minēto pamata maksājuma shēmu vai vienotā platībmaksājuma shēmu („maksājums gados jaunajiem lauksaimniekiem").

Atbilstoši Regulas Nr.1307/2013 50.panta 2.punktam gados jauni lauksaimnieki ir fiziskas personas, kuras pirmo reizi dibina lauku saimniecību kā saimniecības vadītāji vai kuri šādu saimniecību jau ir izveidojuši piecu gadu laikā pirms pirmās pieteikuma iesniegšanas saskaņā ar pamata maksājuma shēmu vai vienotā platībmaksājuma shēmu, un kuri tajā gadā, kad iesniedz minēto pieteikumu, nav vecāki par 40 gadiem.

Regulas Nr.1307/2013 50.panta 11.punktā noteikts, ka Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, kuros paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem arī juridisku personu var uzskatīt par tiesīgu saņemt maksājumu gados jaunajiem lauksaimniekiem.

Juridisku personu piekļuvi maksājumam gados jaunajiem lauksaimniekiem paredz Regulas Nr.639/2014 49.pants.

No minētā panta 1.punkta „b" apakšpunkta izriet, ka juridiskai personai piešķir Atbalstu, ja gados jaunais lauksaimnieks Regulas Nr.1307/2013 50.panta 2.punkta nozīmē reāli un ilgstoši kontrolē juridiskās personas lēmumus par saimniecības pārvaldīšanu, ieņēmumiem un finansiālo risku pirmajā gadā pēc juridiskās personas maksājuma pieprasījuma saistībā ar gados jauno lauksaimnieku shēmu.

Tādējādi minētajās regulās ir noteikti konkrēti kritēriji, kuriem jāizpildās, lai pieteicēja saņemtu Atbalstu.

[9] Kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros saskaņā ar Regulu Nr.1307/2013, nosaka Noteikumi Nr.172.

Atbilstoši šo noteikumu 125.punktam maksājumu gados jauniem lauksaimniekiem var saņemt lauksaimnieks par savas pirmās dibinātās lauku saimniecības platību, ja tas līdz kārtējā gada 22.maijam Dienestā iesniedz vienoto iesniegumu, norādot, ka tas pretendē uz attiecīgo maksājumu.

Noteikumu Nr.172 126.punkts nosaka, ka Regulas Nr.1307/2013 50.panta 2.punkta izpratnē fiziska persona pirmo reizi saimniecības vadītāja statusā dibina lauku saimniecību, kad attiecīgā persona vai tās kontrolē esošā zemnieku saimniecība pirmo reizi veic vienu no šādām darbībām: iesniedz iesniegumu valsts vai Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai saņemšanai; deklarē lauksaimnieciskās darbības ieņēmumus Valsts ieņēmumu dienestā; reģistrējas kā saimnieciskās darbības veicējs, norādot lauksaimniecisko darbību kā personas darbības veidu Valsts ieņēmumu dienestā.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.172 127.2.apakšpunktu Regulas Nr.639/2014 49.panta 1.punkta „b" apakšpunkta izpratnē viens vai vairāki jauni lauksaimnieki reāli un ilgstoši kontrolē individuālā (ģimenes) uzņēmuma vai zemnieku saimniecības lēmumus, ja gadā, kad iesniegts iesniegums gados jaunu lauksaimnieku atbalstam, no 22.maija līdz 31.decembrim tie ir individuālā (ģimenes) uzņēmuma vai zemnieku saimniecības īpašnieki un tiem ir paraksta tiesības.

Noteikumu Nr.172 127.[1]punkts nosaka, ka vienotajā iesniegumā norāda šo noteikumu 127.punktā minēto jauno lauksaimnieku vārdu, uzvārdu un personas kodu.

Vienoto iesniegumu Atbalsta saņemšanai ir iesniegusi juridiska persona – pieteicēja, kā jauno lauksaimnieku atbilstoši Noteikumu Nr.172 127.[1]punktam norādot /pers. G/ (*lietas 32.lapa*).

Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai šī persona atbilst tiesību normās noteiktajam jaunā lauksaimnieka statusam.

[10] No Regulas Nr.1307/2013 50.panta 2.punkta izriet, ka gados jauns lauksaimnieks ir tāda fiziska persona, kura nav vecāka par 40 gadiem un ir izveidojusi lauku saimniecību, ir šīs saimniecības vadītājs.

Minētajā regulā jēdziens „saimniecības vadītājs" nav definēts, tāpat nav ietvertas skaidras norādes tā precizēšanai.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru tādu terminu nozīme un tvērums, kuriem Savienības tiesības nesniedz nekādu definīciju, ir jānoskaidro saskaņā ar to ierasto nozīmi ikdienas valodā, tajā pašā laikā, ņemot vērā kontekstu, kādā tie tiek lietoti, un tiesiskā regulējuma, kura daļu tie veido, mērķus (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2008.gada 22.decembra spriedumu lietā C-549/07 Wallentin-Hermann*).

Interpretējot Padomes 2005.gada 20.septembra regulas (EK) Nr.1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 22.panta 1.punkta „a" apakšpunktu saistībā ar atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem un šī atbalsta mērķiem, Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka termins „saimniecības vadītājs" ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to būtībā tiek prasīts, lai persona īstenotu faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu, kas tiešām rada efektivitātes un attīstības pastāvīguma garantiju (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2012.gada 25.oktobra spriedumu lietā C-592/11 Anssi Ketela 55.punktu*).

Attiecībā uz juridiskajām personām Regulas Nr.639/2014 49.panta 1.punkta „b" apakšpunkts jau konkrēti nosaka, ka jaunajam lauksaimniekam kā saimniecības vadītājam ir reāli un ilgstoši jākontrolē juridiskās personas lēmumus par saimniecības pārvaldīšanu, ieņēmumiem un finansiālo risku.

Savukārt Noteikumu Nr.172 127.1.apakšpunktā ir noteikts, ka Regulas Nr.639/2014 49.panta 1.punkta „b" apakšpunkta izpratnē jaunam lauksaimniekam ir jābūt individuālā (ģimenes) uzņēmuma vai zemnieku saimniecības īpašniekam ar paraksta tiesībām.

Izvērtējot minētos nacionālo tiesību kritērijus Atbalsta saņemšanai, Administratīvā apgabaltiesa turpmāk minēto apsvērumu dēļ uzskata, ka tie atbilst iepriekš norādītajās regulās dotajam jauna lauksaimnieka definīcijas un Atbalsta saņemšanai nepieciešamo kritēriju ietvaram, jo garantē, ka Atbalsta saņēmējs īsteno faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu.

[11] Saskaņā ar likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" terminiem zemnieka saimniecība ir individuālais uzņēmums, kas ražo lauksaimniecības produkciju, izmantojot speciāli šim mērķim galveno ražošanas līdzekli – zemi. Savukārt individuālais uzņēmums ir tiesību subjekts, kas izveidots vienas fiziskās personas īpašuma organizēšanai, lai veiktu saimniecisko darbību šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

No minētā regulējuma izriet, ka zemnieku saimniecībai ir juridiskas personas statuss.

Saskaņā ar likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" 5.panta otro daļu uzņēmuma pārvaldes formu nosaka īpašnieks. Individuālā uzņēmuma īpašnieks var pārvaldīt savu uzņēmumu ar pārvaldnieka vai koleģiālas pārvaldes institūcijas starpniecību. Tādā gadījumā pilnvarojums uzņēmuma īpašnieka vārdā rīkoties ar uzņēmuma mantu un pārstāvēt uzņēmuma īpašnieku tiek fiksēts uzņēmuma statūtos vai nolikumā.

Minētā panta trešā daļa paredz, ja uzņēmums nepieņem statūtus vai neizstrādā nolikumu, uzņēmuma pārvaldnieka pilnvarojums uzņēmuma īpašnieka vārdā rīkoties ar uzņēmuma mantu un pārstāvēt uzņēmuma īpašnieku tiek fiksēts uzņēmuma īpašnieka un pārvaldnieka darba līgumā.

Tādējādi likumdevējs ir noteicis vairākas zemnieku saimniecības pārvaldes formas, nosakot, ka zemnieku saimniecības īpašnieks var pārvaldīt zemnieku saimniecību pats vai ar pārvaldnieka vai pārvaldes institūcijas starpniecību. Proti, īpašnieka kompetencē ir izlemt, vai zemnieku saimniecības vadības un pārstāvības funkcijas noteikt sev vai nodot tās citai personai vai izpildinstitūcijai.

[12] Atbilstoši likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" 6.pantam zemnieka saimniecība jāreģistrē Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, ievērojot šajā likumā, likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", kā arī citos normatīvajos aktos noteikto reģistrācijas kārtību.

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" vispārīgos noteikumos norādīto Uzņēmumu reģistra darbības mērķis ir veikt šajā likumā noteikto tiesību subjektu reģistrāciju, lai nodibinātu tiesību subjektu juridisko statusu un nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņu (par reģistrētajiem tiesību subjektiem un juridiskajiem faktiem) publisku ticamību, kā arī lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņu pieejamību.

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 6.panta pirmās daļas 9.punktu Uzņēmumu reģistra žurnālā obligāti ierakstāmā ziņa ir to amatpersonu vārds, uzvārds, adrese, personas kods un ieņemamais amats, kuriem piešķirtas paraksta tiesības [tiesības pārstāvēt uzņēmumu].

Tādējādi par to, kura persona vada zemnieku saimniecības ikdienas darbu un pārstāv zemnieku saimniecību attiecībās ar trešajām personām, zemnieku saimniecības dibinātajam vai īpašniekam ir pienākums paziņot Uzņēmumu reģistram.

Izskatāmajā gadījumā apgabaltiesa konstatē, ka Uzņēmumu reģistrā 2012.gada 14.maijā attiecībā uz pieteicēju ir izdarīts ieraksts par to, ka pieteicējai iecelta pārvaldniece /pers. H/ ar paraksta tiesībām. Tādējādi pieteicēja trešajām personām ir sniegusi informāciju, ka pieteicēju ar paraksta tiesībām pārstāv pārvaldnieks.

[13] Civiltiesiskajā apgrozībā būtisku ziņu (arī par pārvaldnieku un pārstāvības (paraksta) tiesībām) mērķis ir padarīt šīs ziņas pieejamas trešajām personām. Tomēr ierakstam uzņēmumu reģistrā par pārvaldnieka iecelšanu nav konstitutīvs (tiesības radošs), bet gan deklaratīvs raksturs. Tas nozīmē, ka ieraksta par zemnieka saimniecības īpašnieka paraksta tiesībām esībai vai neesībai reģistrā nav izšķirošas nozīmes, nosakot zemnieka saimniecības īpašnieka pārstāvības tiesības (sal. *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2011.gada 8.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA?258/2011 10.punkts*)

Kā jau apgabaltiesa iepriekš secināja, jautājums par zemnieka saimniecības pārvaldību ir zemnieka saimniecības īpašnieka kompetencē. No tā izriet, ka, ja zemnieka saimniecības īpašnieks ir pieņēmis lēmumu pats pārvaldīt uzņēmumu, tad īpašniekam ir pārstāvības tiesības arī bez šo ziņu ierakstīšanas uzņēmumu reģistrā (sal. *Augstākās tiesas 2008.gada 30.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-741/2008 11.punkts*). Taču zemnieka saimniecības pašas atbildība ir gādāt, lai reģistrā ierakstītā informācija atbilstu zemnieka saimniecības īpašnieka pieņemtajiem lēmumiem.

Pārbaudot pieteicējas iesniegtos dokumentus Uzņēmumu reģistrā, apgabaltiesa konstatē, ka pieteikumam par izmaiņām uzņēmumu reģistra žurnālā pievienota 2012.gada 3.maijā notariāli apliecināta universālpilnvara, ar kuru /pers. G/ pilnvaro /pers. H/ viņa vārdā kārtot zemnieka saimniecības administratīvos, organizatoriskos, ekonomiskos, finanšu un citus darījumus; veikt uzņēmējdarbību; pārvaldīt, pārzināt un apsaimniekot zemnieka saimniecību, utml, kā arī atsavināt nekustamos īpašumus bez saskaņojuma ar pilnvardevēju (*lietas 15.-18.lapa*).

No minētā pilnvarojuma skaidri izriet, ka /pers. G/ kā īpašnieks nodevis pieteicējas pārvaldību /pers. H/, un nav pamatots pieteicējas apgalvojums, ka pārvaldnieks nepārvalda saimniecību, bet tikai rīkojas atsevišķās lietās. Tam, ka pilnvarojums nav noformēts statūtu, nolikuma vai darba līguma formā, kā to paredz likums, nav izšķirošas nozīmes, jo svarīgs ir konkrētā pilnvarojuma saturs, kas izskatāmajā gadījumā nepārprotami apstiprina zemnieka saimniecības īpašnieka

gribu uzņēmuma vadības funkciju nodot pārvaldniekam atbilstoši likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" 5.pantam.

Līdz ar to /pers. G/ nav atzīstams par saimniecības vadītāju Regulas Nr.1307/2013 izpratnē, kuram piemīt tādas lēmumu pieņemšanas tiesības zemnieka saimniecībā, kas nodrošina reālu un ilgstošu kontroli par saimniecības pārvaldīšanu, ieņēmumiem un finansiālo risku, kā to prasa Regula Nr.639/2014. Ievērojot, ka universālpilnvaru ir parakstījuši arī /pers. E/, /pers. F/, pilnvaru pārvaldīt saimniecību ir izdevusi arī /pers. D/ (*lietas 19.lapa*), par saimniecības vadītājiem nav atzīstami arī pārējie zemnieka saimniecības īpašnieki.

Tas, ka pieteicējas īpašnieki paraksta grāmatvedības dokumentus pieteicējas vārdā, apstiprina pieteicējas norādīto, ka īpašnieki arī piedalās uzņēmuma pārvaldē, taču, ievērojot ieceltā pārvaldnieka pilnvarojuma plašo apjomu saimniecības vadīšanā, īpašniekiem nav pilnīgas kontroles iespējas par pieteicējas pieņemtajiem lēmumiem.

Ievērojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Dienests pamatoti atteica piešķirt pieteicējai Atbalstu.

[14] Pieteicēja norāda uz Dienesta pārkāpumu, neuzklausot pieteicējas viedokli pirms lēmuma pieņemšanas.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 62.pantu, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta viedokli un argumentus šajā lietā. Personas viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja: 1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību vai mantu; 2) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs; 3) no gadījuma būtības izriet, ka personas viedokļa noskaidrošana nav iespējama vai nav adekvāta. Ja administratīvais akts ir izdots rakstveidā un personas viedoklis un argumenti nav noskaidroti, administratīvā akta pamatojumā norāda iemeslu.

Lietā nav strīda, ka pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas iestāde nav veikusi uzklausīšanu. Tomēr, iesniedzot apstrīdēšanas iesniegumu, pieteicēja savu viedokli iestādei ir darījusi zināmu. Savukārt pārsūdzētajā lēmumā Dienests ir vērtējis pieteicējas argumentus. Līdz ar to apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējas neuzklausīšana pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas nav atzīstams par būtisku procesuālu pārkāpumu, kas varēja ietekmēt lietas rezultātu.

[15] Apkopojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un nav pamata pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[16] Pirmās instances tiesas spriedums ir pareizs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt Gudenieku pagasta zemnieku saimniecības „KLĀVI" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Lauku atbalsta dienestam izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru Gudenieku pagasta zemnieku saimniecībai „KLĀVI" tiktu piešķirts atbalsts „Maksājums gados jaunajiem lauksaimniekiem".

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente (*paraksts*) S.Liniņa

Tiesneses (*paraksts*) S.Gintere

(*paraksts*) K.Krastiņa